

Gezondheidseffectrapportage: wettelijke verankering ontbreekt

De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (verder: OD NZKG) staat voor een duurzame, veilige en gezonde leefomgeving. De OD NZKG stelt de uitnodiging van de Tweede Kamercommissie op prijs om, mede namens de provincie Noord-Holland, haar expertise in te brengen in het proces rond de gezondheidseffectrapportage (GER). De OD NZKG zet zich maximaal in om bescherming van de gezondheid prioriteit te geven bij Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH). We benutten daarin de ruimte die de wet ons biedt¹, door zo scherp mogelijk te vergunnen en het bedrijf te stimuleren haar eigen verantwoordelijkheid te nemen.

Rol OD NZKG

De rol van de OD NZKG binnen het VTH-stelsel betreft de uitvoering van de VTH-taken. Wij voeren wet- en regelgeving uit. Als OD NZKG nemen wij een actieve adviesrol richting medeoverheden en andere stakeholders op basis van onze expertise. Vanuit deze expertise rol op het dossier Tata Steel werken we mee aan een GER.

GER

Het methodisch kader voor deze GER is ontwikkeld door het RIVM. Wij zien dit kader als een waardevolle eerste stap om tot een GER te komen. Een GER kan belangrijke informatie opleveren voor omwonenden over het effect van de vergroening van Tata Steel op de gezondheid. Daarnaast kan een GER, in aanvulling op eerdere milieustudies in de IJmond, inzichten opleveren voor medeoverheden die zich net als wij inspannen voor een gezondere leefomgeving in de IJmond. Ook kan de GER worden gebruikt om te onderzoeken welke verbeteringen verder nodig zijn. Wij vinden het positief dat door lenW wordt verkend of een GER eenzelfde plek als een milieueffectrapportage kan krijgen in de besluitvorming over omgevingsvergunningen.

Een GER is geen juridisch verankerd VTH-instrument

Een GER is, in tegenstelling tot een milieueffectrapport (MER), op dit moment nog geen bestaand wettelijk VTH-instrument. Indien de Rijksoverheid wil dat uitkomsten van een GER dwingend worden opgenomen in een vergunning, zal daartoe de wetgeving moeten worden aangepast. Zonder wetsaanpassing, is het GER een informeel instrument en niet meer dan een informatiebron. De OD NZKG kan voor VTH dan ook niet handelen op basis van een GER. Een GER is daarom ook géén onderdeel van de procedure voor de vergunningverlening².

MER

Tata Steel IJmuiden heeft aangekondigd haar bedrijfsvoering te willen verduurzamen en stelt momenteel een MER op. Deze verduurzamingsoperatie noemt het bedrijf het project *Heraclass-Groen Staal* (hierna Heraclass).

In het methodisch kader wordt door het RIVM een link gelegd tussen het MER en een GER. Het MER is een juridisch VTH-instrument om milieueffecten van een project op de leefomgeving (emissies, immissies, deposities en geluidsniveaus) te beoordelen voor de vergunningverlening of voldaan wordt aan de wettelijke milieunormen.

Een belangrijke voorwaarde voor het MER voor Heraclass en de vergunningverlening is een positieve impact op de leefomgeving in de IJmond. De OD NZKG ziet er dan ook op toe dat een gezondere

¹ [Position paper OD NZKG t.b.v. rondetafelgesprek OVV-rapport Industrie en Omwonenden d.d. 14 september 2023 | Tweede Kamer der Staten-Generaal;](https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2023Z14774&did=2023D35702)

² <https://tata.odnzkg.nl/reactie-od-nzkg-op-tweede-advies-expertgroep-gezondheid-ijmond/>

leefomgeving een centrale plek krijgt in het MER voor Heracless. De eerdere adviezen van de Commissie mer³, Expertgroep Gezondheid IJmond⁴ en onderzoek door het RIVM⁵ in de IJmond helpen hierbij en zijn betrokken in ons advies aan Tata Steel over de benodigde reikwijdte en het detailniveau⁶ van het MER voor Heracless.

Zo adviseert de Commissie mer: "Het MER dient inzicht te geven in de effecten op de leefomgeving. [...] Het is nodig om duidelijk de emissies, de immissies en deposities te beschrijven. De Commissie stelt dat deze belasting op de leefomgeving moet worden afgezet tegen wettelijke greswaarden én advieswaarden zoals de actuele advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie, bijvoorbeeld lucht en geluid. Hiermee wordt al voor een groot deel inzichtelijk gemaakt wat de gezondheidsgevolgen voor omwonenden zijn."

"Echter de totale vertaling van de emissies, immissies en deposities van alle bronnen [in het MER] naar de verandering in ziektelast in de leefomgeving [...] is daarmee nog niet in beeld. In een bredere GER zouden dan de blootstellings-effectrelaties voor de gezondheid gekwantificeerd kunnen worden."

MER als bouwsteen voor een GER

Informatie over emissies, immissies, deposities en geluidsniveaus uit het MER voor Heracless kan als bouwsteen worden gebruikt in een GER. Aandachtspunt daarbij is dat het MER van Tata Steel na indiening bij de OD NZKG nog beoordeeld en geverifieerd moet worden door o.a. de Commissie mer en de OD NZKG, waarna het MER door Tata Steel moet worden aangevuld. Het aangevulde MER verwachten wij niet eerder dan het laatste kwartaal van 2025 te ontvangen. Voor een schematisch overzicht van het MER-proces verwijzen wij naar de projectpagina⁷ van de provincie Noord-Holland. Wij begrijpen de wens om met snelheid een GER uit te werken en tegelijkertijd zien wij een risico om een GER te baseren op een ongeverifieerde MER van Tata Steel. Het is aan de opdrachtgever voor een GER om hier een keuze in te maken.

³ <https://www.commissiemer.nl/adviezen/3730>

⁴ [Kamerbrief over tweede advies Expertgroep Gezondheid IJmond | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

⁵ [De bijdrage van Tata Steel Nederland aan de gezondheidsrisico's van omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving](#)

⁶ De reikwijdte en het detailniveau bakenen de inhoud af van het MER Hierin staat wat onderzocht moet worden.

⁷ [Groen Staal](#)